

Social Skills Lab

programmagroep Sociale Psychologie

Training and Development

Mastertrack

WWW.FMG.UVA.NL/PSYCHOLOGIE

Trainen als beroep

Het beroep van psycholoog-trainer is een aantrekkelijk perspectief voor hen die een breed beroepsveld binnen de psychologie zoeken. Het maakt gebruik van uiteenlopende theoretische en praktische invalshoeken en is gesitueerd op het kruispunt van Sociale, Klinische en Arbeids- en Organisationspsychologie. Training is erop gericht vaardigheden, kennis, zelfkennis, inzicht en zelfinzicht op het vlak van het eigen sociaal functioneren te verbeteren en uit te breiden. De overtuiging dat sociaal gedrag geleerd wordt, daarom veranderbaar is en dus verbeterd kan worden, is algemeen aanvaard. Dit inzicht ligt ten grondslag aan sociale vaardigheidstrainingen en vormt tevens de basisattitude van degenen die de trainingen bedenken en uitvoeren: de trainers.

Social Skills Lab

Het Social Skills Lab aan de Universiteit van Amsterdam is in 1987 opgericht en verzorgt sindsdien sociale vaardigheidstrainingen binnen de opleiding Psychologie aan de UVA. De studie Psychologie bestaat uit een bachelorfase van drie jaar waarin de basiskennis van Psychologie wordt gelegd. De eenjarige masterfase staat in het teken van de specialisatie.

In de bachelor worden door het Social Skills Lab de volgende trainingen aangeboden: het gesprekspracticum, het interviewpracticum, leidinggeven, overtuigend presenteren en professioneel presenteren van wetenschappelijk onderzoek. Meer informatie over deze bachelortrainingen staat in de studiegids.

Tijdens de masterfase kan een selecte groep studenten de mastertrack Training & Development volgen. Uniek aan deze trainersopleiding is dat de studenten direct ervaring opdoen tijdens hun stageperiode waarin ze een practicum begeleiden voor tweedejaars bachelorstudenten. De student is dus altijd verzekerd van een stageplaats.

Mastertrack Training & Development

De Mastertrack Training and Development aan de Afdeling Psychologie van de Universiteit van Amsterdam is in 1988 opgericht en leidt studenten op tot psycholoog-trainer. Toelating tot de Mastertrack geschiedt op basis van een sollicitatieprocedure en is slechts voorbehouden aan de meest veelbelovende studenten. Per jaar worden twee opleidingen gestart met maximaal tien studenten.

Om te kunnen solliciteren moet een bachelor Psychologie behaald zijn en het gesprekspracticum dient aan de UVA gevolgd zijn. Een andere vooropleiding geeft geen toegang.

Het doel van de mastertrack is de studenten theoretisch en praktisch op te leiden voor het beroep van psycholoog-trainer.

De mastertrack bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het *trainerspracticum*, waarin de basiskennis en vaardigheden van het trainersvak wordt aangeleerd.
- Een intensief begeleidde *stage*. De studenten geven hier aan tweedejaarsstudenten het gesprekspracticum waar de focus ligt op zowel professionele als persoonlijke gespreksvoering.
- *Ontwikkelen en evalueren van trainingen*. Hier ontwikkelen en evalueren de studenten een training en een workshop.

Vanaf augustus 2010 beslaat de opleiding een volledig studiejaar en zal worden uitgebreid met:

- Het *werkstuk*, waarin een wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd naar een trainingsgerelateerd vraagstuk.
- Het volgen van een of meerdere *keuzevakken* zodat de kennis rondom trainingen wordt verdiept.

Met het trainerspracticum, de stage en het practicum in het ontwikkelen van trainingen, krijgt de student een gedegen en brede kennis in het trainersvak. Met het onderzoek kan de student zich verder specialiseren en verdiepen in een onderwerp. Het doel van het Social Skills Lab is om trainers op te leiden die breed inzetbaar zijn, gewend zijn om kritisch naar zichzelf te kijken en met een wetenschappelijke blik opdrachten weten te benaderen.

Trainerspracticum

Het trainerspracticum is een intensieve training van 10 weken waarin de ambachtelijke en persoonlijke basis voor het trainerschap wordt gelegd. In het trainerspracticum worden vaardigheden aangeleerd, kennis overgebracht en wordt aandacht besteed aan de persoonlijke ontwikkeling als psycholoog-trainer. Het leren van standaard trucjes komt hier niet voor. Wel leert de student met behulp van psychologische theorieën en door middel van experiential learning, binnen de eigen stijl het meest effectieve trainersgedrag neer te zetten.

De vaardigheden die in het trainerspracticum aan de orde komen, zijn:

- Presenteren.
- Gebruik van audiovisuele hulpmiddelen.
- Activeren en motiveren van trainees.
- Omgaan met weerstand en conflicten.
- Uitvoeren/begeleiden van oefeningen, nabesprekingen en rollenspellen.
- Interactief en activerend lesgeven.
- (laten) Reflecteren op sociaal gedrag.
- Groepsprocessen begrijpen en beïnvloeden.
- Individuele begeleiding van deelnemers.

Theoretisch komt in het trainerspracticum onder meer aan de orde:

- Sociale drijfveren; dominantie, affiniteit, autonomie en sociale angst.
- Weerstand tegen verandering; fight, flight en zelfwaardering.
- Trainersattituden; empathie, acceptatie, respect en self-disclosure.
- Verschillende werkmethodeken.
- Soorten oefeningen; inter- en intrapersoonlijk, non-verbaal en verbaal.
- Leiderschap.
- Groepsdynamica, groepontwikkeling, conformisme, minderheids- en meerderheidsproblematiek en groepsrollen.
- Dyadische gespreksvoering; discipline gesprek, slecht nieuws gesprek, counsel gesprek.

- De persoonlijke en professionele ontwikkeling tot Psycholoog-trainer;
- Inzicht in het eigen functioneren verwerven; persoonlijke en professionele groei d.m.v. feedback, self-disclosure en reflectie.

Stage met supervisie

Na het trainerspracticum loopt de student stage als psycholoog-trainer door het gesprekspracticum zelf te begeleiden; de eerste maal met een collega-trainer en vervolgens alleen. De stage wordt door middel van intensieve supervisie begeleid. Casussen worden in de supervisiebijeenkomsten geëxploreerd en verdiept om vervolgens weer in de praktijk toegepast te kunnen worden. Tevens vindt theoretische verdieping gericht op de praktijk plaats door middel van de *Capita Selecta*. Zij worden aangeboden op die momenten in het opleidingstraject waar zij bij uitstek functioneel zijn. Thema's die aan bod komen zijn onder andere weerstand en verzet bij deelnemers, de drijfveren van de trainer, counselvaardigheden, groepsdiagnostiek, functionele gedragsanalyse en dramatechnieken.

Ontwikkelen en evalueren van trainingen

De studenten hebben nu theoretisch en praktisch kennism gemaakt met het vak psycholoog-trainer. Dat biedt de basis om zelf een training te ontwerpen in de vorm van een workshop over een sociaal psychologisch onderwerp. Hier wordt bovendien aandacht besteed aan het op een juiste manier evalueren van trainingen. De workshop wordt uiteindelijk aan 'echte' deelnemers in een professionele setting van het trainings- en adviesbureau Faber & Scheffer uitgevoerd. Ook geeft een aantal in de praktijk werkzame trainers, opgeleid in het Skills Lab, een presentatie om de studenten inzage te geven in het werkveld.

Het onderzoek

Binnen de mastertrack Training and Development wordt zelfstandig een (empirisch) onderzoek gedaan naar een psychologische vraagstelling die de student bedenkt, voorbereidt, uitvoert en beschrijft onder begeleiding van een docent. De volledige empirische cyclus wordt doorlopen. De psychologische vraagstelling heeft betrekking op een trainingsgerelateerd onderwerp zodat uitgebreide kennis binnen een specifiek trainingsdomein verkregen wordt. Op deze wijze kan de student na de algemene brede trainersopleiding, zich specialiseren in een eigen uitgekozen trainersonderwerp. Onderzoeks- onderwerpen zijn bijvoorbeeld beïnvloedingstechnieken, individuele verschillen in motivatie, processen die ten grondslag liggen aan (de effectiviteit van) trainingen en gedragsverandering.

Het keuzevak

Ten slotte worden, afhankelijk van de vakgroep waarbij de student wil afstuderen, keuzevakken aangeboden die theoretische verdieping geven bij de trainingsachtergrond van de student. Hier kan gedacht worden aan de cursussen adviesvaardigheden, conflict en coöperatie, macht, building and regulating the self, sociale psychologie van de emoties.

Social Skills Lab
Afdeling Psychologie
Roetersstraat 15
1018 WB Amsterdam

Ran Bos
020 525 6658
R.Bos@uva.nl

Sanne Kateman
020 525 6120
S.Kateman@uva.nl

Barbera Rosenhart
020-5256883
B.Rosenhart@uva.nl